

Blaenoriaethau ar gyfer Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig: Ymateb NFFN Cymru

Cefndir

Mae'r [Rhwydwaith Ffermio er Lles Natur](#) (NFFN) yn gorff sy'n cael ei arwain gan ffermwyr a sefydlwyd ym mis Ionawr 2018. Rydym yn dod â ffermwyr ledled y DU ynghyd sydd wedi ymrwymo i dyfu a darparu bwyd iach, maethlon wrth reoli eu tir ar gyfer bywyd gwyllt a'r amgylchedd ar yr un pryd. Mae gennym 10 ffermwr ar ein grŵp llywio NFFN Cymru, a bron i 300 o aelodau sy'n ffermwyr yng Nghymru sy'n cefnogi ein maniffesto sy'n pwysleisio'n glir y gefnogaeth sydd i reoli tir er lles natur gan ffermwyr sy'n chwilio am lais i ddylanwadu ar bolisiau'r dyfodol.

Cyd-destun

Mae ffermio er lles natur yn rhan annatod o gefnogi cymunedau ac economïau gwledig llewyrchus, wrth gynhyrchu digon o fwyd cynaliadwy iach a gwella iechyd y cyhoedd ar yr un pryd. Ar ben hynny, gall ffermio law yn llaw â byd natur fod y ffordd fwyaf proffidiol o gynhyrchu bwyd; gall y dull [Llai yw Mwy](#) sy'n gweithredu systemau da byw cynaliadwy a/neu systemau cynhyrchu cnwd yn unol â gallu cynhyrchu naturiol y tir (yr [allbwn cynaliadwy mwyaf](#)) fod yn ffordd o gynyddu proffidioldeb busnes ffermydd a, thrwy hynny, greu economïau a chymunedau gwledig cryfach.

Bydd newid tuag at ddefnyddio dulliau ffermio sy'n fwy llesol i fyd natur ac i'r hinsawdd hefyd yn helpu i fynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur - gellir dadlau mai dyma'r bygythiad mwyaf sy'n wynebu amaethyddiaeth. Mae ein system bwyd a ffermio yn dibynnu ar amgylchedd iach a gwydn; pridd, dŵr, aer a bioamrywiaeth iach yw congffeini cynhyrchu bwyd. Pan mae'r adnoddau naturiol hyn yn cael eu diraddio mae'n bygwth gwytnwch a dyfodol amaethyddiaeth Cymru sydd, fel y gwyddom, yn asgwrn cefn ein heconomiâu a'n cymunedau gwledig.

Yn syml, mae ffermio er lles natur yn cynnig buddion dirifedi i'r meysydd hynny sydd dan gylch gorchwyl y Pwyllgor. Er mwyn helpu i gyflawni hyn, credwn y dylai blaenoriaethau strategol tymor byr Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig gynnwys y meysydd allweddol canlynol.

Papur Gwyn Amaeth (Cymru)

Gyda bwriad Llywodraeth Cymru i gyflwyno **Bil Amaethyddiaeth** newydd ym mlwyddyn gyntaf y Senedd hon, bydd craffu ar y darn pwysig hwn o ddeddfwriaeth yn hanfodol i sicrhau bod diwydiant amaeth Cymru mewn sefyllfa dda ac yn cael ei gefnogi i gynhyrchu digon o fwyd iach, wrth fynd i'r afael hefyd â'r argyfyngau natur a hinsawdd.

Dylai craffu ar y Cynllun Ffermio Cynaliadwy arfaethedig, sy'n debygol o fod y prif gyfrwng i gynnig cymorth amaethyddol yn dilyn diddymiad graddol Cynllun y Taliad Sylfaenol a chynlluniau amaeth-amgylcheddol cysylltiedig, hefyd gael lle amlwg yn rhaglen waith y Pwyllgor.

Er bod yr NFFN yn cytuno â'r cyfeiriad strategol bras sy'n cael ei gynnig yn y Papur Gwyn Amaethyddiaeth (Cymru) diweddar, mae diffyg eglurder am fanylion y Cynllun Ffermio Cynaliadwy arfaethedig, a'r cyfnod o drosglwyddo i hwnnw wrth i'r Cynllun Taliad Sylfaenol ddod i ben, yn peri pryder.

Strategaeth Bwyd Cymunedol

Mae Rhaglen Lywodraethu Cymru yn amlinellu cynlluniau i ddatblygu **Strategaeth Bwyd Cymunedol Cymru**. Mae angen system fwyd drawsnewidiol arnom sy'n sicrhau bod ffermwyr yn cael elw teg wrth sicrhau bod bwyd yn iach, yn fforddiadwy ac yn cael ei gynhyrchu mewn ffordd gynaliadwy. Mae llawer o ffermwyr NFFN yn newid y ffordd maen nhw'n cyflenwi'r bwyd maen nhw'n ei gynhyrchu, ac maen nhw'n marchnata'n uniongyrchol i'r cyhoedd trwy gadwyni cyflenwi lleol neu ar-lein (gweler ein hadroddiad [Feeding the Nation](#)).

Gall newid tuag at system fwyd fwy lleol arwain at nifer o bethau da, gydag adroddiad diweddar y DU [The Case of Local Food](#) yn pwysleisio y gallai newid o 10% yn y farchnad manwerthu bwyd tuag at systemau bwyd lleol a mwy cynaliadwy greu hyd at 200,000 o swyddi ychwanegol, gefnogi adferiad economaidd gwyrdd ac adfer natur. Dylid rhoi sylw i feysydd fel caffael cyhoeddus a llwybrau i'r farchnad, cynhyrchu eilaidd a chadw gwerth, yn ogystal â hyrwyddo garddwriaeth a mentrau ffermio cymysg. O'r herwydd, rydym o'r farn bod craffu ar y strategaeth drawsnewidiol hon yn flaenoriaeth allweddol i'r Pwyllgor.

Targedau Plannu Coed a Gwrthbwyso Carbon

Mae cynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer **creu coetir yng Nghymru** yn nodi bod angen plannu 43,000ha o goetir newydd erbyn 2030 a 180,000ha erbyn 2050. Does dim amheuaeth bod gan goed rôl allweddol wrth fynd i'r afael â'r argyfyngau natur a hinsawdd - mae coetir yn ein galluogi i wrthsefyll newid yn yr hinsawdd yn well a gall hefyd greu tirwedd llawn natur sy'n fuddiol i dir fferm a bywyd gwyllt.

Fodd bynnag, mae'r nodau hyn yn dra uchelgeisiol a gallai eu cyflwyno ar raddfa mor fawr arwain [at ganlyniadau anfwriadol os na weithredir yn ofalus](#), yn arbennig ar ein cymunedau a'n heconomïau gwledig. Mae cwmnïau buddsoddi mawr a busnesau preifat wedi bod yn [prynu ffermydd ledled y wlad](#) i blannu coed i wrthbwyso allyriadau carbon ac mae hyn yn bygwth diwylliant, iaith a threftadaeth leol. Gall plannu'r goeden anghywir yn y man anghywir hefyd fygwth bioamrywiaeth tir fferm. Rydym yn galw ar y pwyllgor i graffu ar dargedau plannu coed Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau nad ydyn nhw'n cael effaith andwyol ar ein cymunedau gwledig, busnesau fferm a chynefinoedd a rhywogaethau tir fferm gwerthfawr.

Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Amaethyddiaeth

Mae'r Papur Gwyn Amaethyddiaeth (Cymru) diweddar yn amlinellu cynlluniau i greu **Safonau Gofynnol Cenedlaethol** (SGN) a chyfundrefn orfodi newydd ar gyfer amaethyddiaeth. Ni fu cynnal ein safonau uchel i ddiogelu'r amgylchedd, lles anifeiliaid a diogelwch bwyd erioed mor bwysig. Byddai craffu ar y SGN arfaethedig yn cael ei groesawu i sicrhau bod ffermwyr yn gallu cynhyrchu bwyd sy'n ddiogel ac iach wrth hefyd helpu i adfer ein pridd, tirweddau, afonydd a bywyd gwyllt a'u helpu i ffynnu.

Er bod **masnach ryngwladol** wedi'i rhestru fel un o feysydd gwaith y Pwyllgor, rydym yn sylweddoli bod y maes hwn i raddau helaeth yn dod o dan gymhwysedd Adran Masnach Ryngwladol Llywodraeth y DU. Fodd bynnag, rydym yn dal i bryderu y gallai cytundebau masnach yn y dyfodol danseilio'r safonau uchel a osodwyd gan ffermwyr Cymru a'r DU. O'r herwydd, byddem yn annog y Pwyllgor i graffu ar gyfundrefnau masnach ryngwladol newydd i sicrhau nad ydym yn gorfod wynebu cystadleuaeth â gwledydd sydd â safonau isel a phrisiau rhad a fydd yn gorfodi ffermwyr yma i ddefnyddio dulliau mwy niweidiol o ffermio'u tir a da byw.

Casgliadau

O ystyried cylch gwaith eang *Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig*, credwn fod y materion uchod yn briodol i'w hystyried mewn cydweithrediad â Phwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith.

Mae gan ffermio er lles natur rôl bwysig i sicrhau Adferiad Gwyrdd yn dilyn Covid-19. Gall helpu i wella iechyd y cyhoedd, economïau a chymunedau gwledig yn ogystal â bod yn sail i ddiogelu cyflenwad bwyd. Mae ffermwyr yn allweddol i fynd i'r afael â'r materion hyn, ac mae angen cefnogaeth polisiau ar frys i gynyddu'r nifer o ffermydd sy'n ffermio er lles natur ar draws y wlad.

Diolch i chi am ystyried ein cyflwyniad. Gobeithiwn y byddwch yn rhannu ein barn ar bwysigrwydd ffermio er lles natur wrth gyflawni amcanion y Pwyllgor. Rydym yn edrych ymlaen at weithio'n agos gyda'r Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig dros dymor y chweched Senedd.

Am fanylion pellach, cysylltwch â rhys.evans@nffn.org.uk